

پسا برگزیت و چالش های امنیتی بریتانیا

افسانه دانش^۱

چکیده

مطالعات امنیتی در دوران پس از جنگ سرد بر رویکرد دولتی متمرکز شده است و مفهوم سنتی خود را از دست داده است. در شرایط جدید، تعریف امنیت گسترش یافته و شامل تعداد زیادی از تهدیدات بالقوه است. باری بوزان بیناگذار دانشکده مطالعات امنیت کینهاگ معتقد است که مطالعات امنیتی نه تنها باید بر بخش نظامی متمرکز شوند، بلکه باید بیشتر در جهت امنیت اجتماعی، محیطی، اقتصادی و سیاسی گسترش یابد. رفراندوم ۲۳ ژوئن ۲۰۱۶ خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا را تصویب کرد، با این حال این تصمیم طیفی از مسائل امنیتی بریتانیا را تحت تاثیر قرار می دهد. پرسش اصلی این پژوهش به چالش های امنیتی بریتانیا بعد از برگزیت می پردازد. تحقیق حاضر از نوع توصیفی-تبیینی است و با توجه به ماهیت موضوع مورد مطالعه، گردآوری اطلاعات از روش های کتابخانه ای و اینترنتی و تحلیل سند استراتژی امنیت ملی انگلستان در سال ۲۰۱۸ صورت پذیرفته و تجزیه و تحلیل این یافته ها نیز عمدتاً با شیوه تحلیل کیفی انجام شده است. بر این اساس، فرضیه این پژوهش این است که برگزیت با چالش های امنیتی در حوزه های نظامی، سیاسی، محیطی، اقتصادی و اجتماعی برای بریتانیا همراه است که شامل بحران مهاجرت، توقف معاهدات محیط زیستی، محدودیت همکاری با ناتو، کاهش اطلاعات و قابلیت های پلیسی بریتانیا، افزایش تهدید تروریسم، خطر جدایی اسکاتلند و اتحاد ایرلند برای بریتانیا است.

کلمات کلیدی: بریتانیا، پسابرگزیت، چالش های امنیتی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی

^۱ کارشناسی ارشد روابط بین الملل - دانشگاه فردوسی مشهد

مقدمه

در قرن ۲۱ مفهوم امنیت گسترش یافته و با طیفی از چالش‌های امنیتی در عرصه سیاست جهانی روبه‌رو هستیم. مطالعات امنیتی در دوران پس از جنگ سرد شامل تعدادی از تهدیدات بالقوه است. با توجه به گسترش مفهوم امنیت، بسیاری از این تهدیدات عبارتند از: تروریسم، تسلیحات کشتار جمعی، افراط‌گرایی، دزدی دریایی، جرایم سازمان‌یافته و سایبری، امنیت انرژی، اقتصادی، تغییرات اقلیمی، مهاجرت‌های غیرقانونی، قاچاق انسان و امنیت مرزی.

این تهدیدهای امنیتی باعث همکاری کشورهای و سازمان‌ها در مقابله با این چالش‌ها می‌شود. بریتانیا در دوران عضویت در اتحادیه اروپا همکاری‌های امنیتی بسیاری در جهت مقابله با این تهدیدها داشته است؛ زیرا این تهدیدات امنیت دو طرف را تحت تاثیر قرار می‌دهد (Konstantopoulos & nomikos:2017,3). با وجود این، در سال ۲۰۱۶ با برگزاری همه‌پرسی ۲۳ ژوئن بریتانیا با کسب رای ۵۱/۸۹ درصدی تصمیم به خروج از این اتحادیه گرفت. با این‌که مذاکرات هم‌چنان در حال انجام است اما در صورت یک توافق سخت (عدم همکاری با نهادهای اتحادیه اروپا)، برگزیت می‌تواند چالش‌های امنیتی جدی برای بریتانیا ایجاد کند.

بحث در خصوص جایگاه امنیت در سیاست خارجی کشورها یکی از مباحث مهم در درک روابط بین‌الملل محسوب می‌گردد. آگاهی از چالش‌های امنیتی برگزیت به دانشجویانی که خواهان تحلیل کنش و واکنش‌هایی هستند که در صحنه روابط بین‌الملل به وقوع می‌پیوندد، کمک می‌کند. برگزیت چه چالش‌های امنیتی را برای بریتانیا ایجاد خواهد کرد؟ با توجه به دیدگاه باری بوزان در مکتب کوینهاگ، بریتانیا بعد از برگزیت با تهدیدهای امنیتی در حوزه‌های نظامی، سیاسی، محیطی، اقتصادی و اجتماعی روبه‌رو است که شامل بحران مهاجرت، توقف معاهدات محیط زیستی، محدودیت همکاری با ناتو، کاهش اطلاعات و قابلیت‌های پلیسی بریتانیا، افزایش تهدید تروریسم، خطر جدایی اسکاتلند و اتحاد جزیره ایرلند برای بریتانیا می‌شود.

نوع تحقیق حاضر توصیفی-تبیینی است و با توجه به ماهیت موضوع مورد مطالعه، گردآوری اطلاعات از روش‌های کتابخانه‌ای و اینترنتی و تحلیل سند استراتژی امنیت ملی انگلستان در سال ۲۰۱۸ صورت پذیرفته و تجزیه و تحلیل این یافته‌ها نیز عمدتاً با شیوه تحلیل کیفی انجام شده است.

با توجه به فرضیه ذکر شده پژوهش به پنج بخش تقسیم می‌شود و در ابتدا در بخش امنیت سیاسی مسئله مرزها و خطر تجزیه بریتانیا در آینده (مساله اسکاتلند و ایرلند) و در بخش دوم به امنیت اجتماعی و مسائل مهاجرت و تروریسم می‌پردازیم و در بخش سوم امنیت محیط زیستی به چالش‌های زیست محیطی پسا برگزیت و در بخش چهارم امنیت نظامی کاهش توان دفاعی، پلیسی، اطلاعاتی و مساله ناتو بررسی می‌شود. در نهایت در بخش آخر پژوهش، امنیت اقتصادی و چالش‌های اقتصادی مانند کاهش تجارت، بودجه، فرصت‌های شغلی و افزایش هزینه‌های اقتصادی پرداخته می‌شود.

ادبیات پژوهش

با توجه به پرسش اصلی مقاله، دیدگاه های مختلفی به چالش های امنیتی پسا برگزیت اشاره کرده اند که هر کدام جداگانه بر چند عامل امنیت اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، محیطی تمرکز کرده اند. اما هیچ نوشته ای به چالش های امنیتی بریتانیا در پسا برگزیت از دیدگاه مکتب کوپنهاگ و باری بوزان نپرداخته است. وجه تشابه تمام مقاله های ذیل، این است که چالش های امنیتی را در صورت برگزیت سخت و عدم توافق با اتحادیه اروپا پیش بینی کردند.

ابوالحسن شیرازی (۱۳۹۶)، در مقاله ای با عنوان "برگزیت و پیامدهای حقوقی، ژئوپلیتیکی و سیاسی-امنیتی آن" پیامدهای برگزیت را بر آینده اتحادیه اروپا در چارچوب تئوری همگرایی بررسی کرده و معتقد است که برگزیت باعث چالش چگونگی سازش اتحادیه اروپا با شرایط جدید در ابعاد حقوقی، ژئوپلیتیکی سیاسی، اقتصادی خواهد شد.

حسام الدین واعظ زاده و یغما کعبی (۱۳۹۲) در مقاله "سرنوشت اتحاد اسکاتلند و بریتانیا: هویت ملی و فرایند واگذاری اختیارات به اسکاتلند" با در نظر گرفتن هویت به بررسی تاریخی تاثیرات واگذاری اختیارات به سه منطقه اسکاتلند، ایرلند شمالی و ولز بر سیاست داخلی این کشور و اتحادیه اروپا پرداخته است و معتقد است استقلال خواهی و هویت اسکاتلندی در سایه حمایت اتحادیه اروپا تقویت می شود.

آیلین مک هارگ و جیمز میشل (۲۰۱۷) در "مقاله برگزیت و اسکاتلند" به اهمیت قانون و سیاست های قانونی و اختلاف آرا قبل و بعد از رفراندوم می پردازد و نتیجه می گیرد که رای اکثریت ماندن اسکاتلندی ها می تواند با حمایت اتحادیه اروپا و به استقلال خواهی اسکاتلند منجر شود.

مک کال کت هال (۲۰۱۸)، در "مقاله برگزیت و مرزها(ایرلند)"، به بررسی تاثیرات برگزیت در چارچوب همجواری با ایرلند می پردازد و معتقد است که هرچند در دوران پسا برگزیت همکاری بین ایرلند شمالی و بریتانیا بیشتر خواهد شد اما بریتانیا در مرزهای جمهوری ایرلند در زمینه کنترل و بازرسی با مشکل روبه رو خواهد شد.

فرانچیز (۲۰۱۶) در مقاله "برگزیت و امنیت اروپا" تاثیرات امنیتی برگزیت را برای بریتانیا و اتحادیه اروپا بررسی و معتقد است که این تاثیرات دو طرفه است و امنیت دفاعی بریتانیا نیز بعد از برگزیت با چالش هایی مشابه روبه رو خواهد شد.

آنتونی گلینز (۲۰۱۷)، در مقاله "برگزیت به معنای نمایندگی های اطلاعاتی اروپایی و بریتانیایی" همکاری های اطلاعاتی، امنیتی بریتانیا را بررسی کرده و معتقد است بعد از برگزیت بریتانیا از نهادهای اطلاعاتی اروپا محروم می شود و با عدم دسترسی اروپا به اطلاعات امنیت بریتانیا هردو در مواجهه با تهدیدهای امنیتی مانند تروریسم و جرائم مرزی با چالش مواجه خواهند شد.

بنجامین مارتیل و مونیکا ساز (۲۰۱۸)، "در مقال همکاری امنیتی اتحادیه اروپا و بریتانیا؛ ناتو، csdp یا ارتباط فرانسوی؟" استدلال می کند که همکاری بریتانیا در ناتو با همکاری آمریکا افزایش می یابد و باعث ارتقا پیوندهای چندجانبه بین آمریکا، بریتانیا و متحدان اصلی اروپایی مانند فرانسه می شود.

کانستانتینولاز و جان نومیکز (۲۰۱۷)، در مقاله "برگزیت و اطلاعات" چشم اندازهای استراتژیک فعلی و عواقب آینده برگزیت را در دو دیدگاه خوش بینانه و بد بینانه بررسی می کند. که از یک سو از نگاه هابزی پیامدهای برگزیت برای بریتانیا را مساوی با بی ثباتی، نا امنی و عدم اطمینان است که بین امنیت داخلی و خارجی تمایز وجود دارد و برگزیت تاثیر منفی در داخل نخواهد داشت و در دیدگاه بدبینانه برگزیت با از دست دادن جایگاه و نقش بریتانیا در اتحادیه اروپا، پایگاه های اطلاعاتی و مشکلات کنترل مرزی به شدت امنیت ملی انگلیس را تحت تاثیر قرار خواهد داد.

شافر (۲۰۱۷)، در مقاله "برگزیت سخت" به مسائل امنیتی پست برگزیت در صورت عدم توافق با اتحادیه اروپا می پردازد و معتقد است بعد از برگزیت همکاری بریتانیا و آمریکا در ناتو افزایش خواهد یافت.

هرویگ ورسچورن (۲۰۱۷)، در مقاله "سناریوهای برای برگزیت و امنیت اجتماعی" پیامدهای برگزیت بر حقوق افرادی که در یک وضعیت مرزی بین اتحادیه اروپا و بریتانیا قرار گرفتند بررسی می کند.

دیدگاه های مقاله پیش رو صرفا مسائل امنیت نظامی نبوده و با بهره گیری از دیدگاه باری بوزان چالش های امنیتی پسا برگزیت را در پنج بعد نظامی، اقتصادی، امنیت سیاسی، امنیت محیطی، امنیت اجتماعی تقسیم و مولفه ها را ذیل هر کدام از این پنج بعد بررسی شده است.

چارچوب نظری

مکتب کوپنهاگ نامی است که به دستور کار پژوهشی جمعی از محققان مختلف موسسه پژوهشی صلح کوپنهاگ در دانمارک گذاشته اند که محور آن را آثار بری بوزان و اوله ویور تشکیل می دهد. با فروپاشی نظام دوقطبی و ظهور تحولات جدید در ساختار نظام بین الملل به خصوص پدیده های غیر نظامی مانند توسعه اقتصادی، تغییرات زیست محیطی، مهاجرت، تروریسم و جهانی شدن نقدهای جدی بر نگاه سنتی امنیت وارد شد و صاحب نظران مختلفی کوشش نمودند نظریه و تعریف جدیدی از پویای جدید منطقه گرایی ارائه دهند که قابلیت انطباق بیشتری با شرایط و تحولات پس از جنگ سرد داشته باشد. در این راستا یکی از مهم ترین گام ها در مسیر تبیین نظری در بعد امنیتی از سوی نظریه پردازان مکتب کوپنهاگ بویژه چهره شاخص آن بری بوزان برداشته شد (آذرشب، نجم آبادی و بخشی، ۱۳۹۶: ۱۲۳).

از منظر مکتب کوپنهاگ، در شرایط جدید، امنیت، مفهوم سنتی خود را از دست داده است، درحالیکه در گذشته، امنیت در چارچوب مدل وستفالی و با ابعاد نظامی نگریسته می شد، اما در دوران پسا جنگ سرد، دچار دگرذیسی

شد. در دوره ی جدید، شاهد گسترش دامنه ی امنیت به ابعاد چندگانه هستیم (سیف زاده، ۱۳۸۳: ۴۰). باری بوزان به عنوان بنیانگذار مکتب کوپنهاگ برداشت ساده انگارانه از امنیت را نقد می کند و معتقد است که مفهوم امنیت و مباحث آن گسترده شده است و صرفاً امنیت نظامی نیست (بوزان، ویور و ویلد، ۱۳۸۶). این مکتب بر سه اصل استوار است: گرایش بیشتر به سطح تحلیل منطقه ای، ابعاد چندگانه امنیت، باور به نفی امنیتی کردن موضوعات است (آذرشب، نجم آبادی و بخشی، ۱۳۹۶: ۱۲۲).

باری بوزان امنیت را رهایی از تهدید و توانایی دولت و جوامع برای حفظ هویت مستقل و یکپارچگی کارکردی در مقابل نیروی تغییر دهنده تعبیر می کند. در واقع، امنیت به مفهومی ارجاع داده می شود که جامعه یا مردم چیزی را به عنوان تهدید تعیین کنند. این مشخصه روندی است که تهدیدها در آن ساخته می شود. این طرز تلقی، تعریف امنیتی کردن را به عنوان روندهای گفتمانی که از طریق آن یک فهم بیناذهنی درون جامعه سیاسی برساخته شده و برخی چیزها را به مثابه نوعی تهدید وجودی علیه مرجع مورد ارزش قلمداد می شود در نظر می گیرد. از این رو امنیتی کردن برای فراخوان فوری و فوق العاده به منظور اخذ اقدامات لازم برای مقابله با تهدید کاربرد دارد (بوزان، ویور و ویلد، ۱۳۸۶).

به طور کلی، در تحلیل روش شناختی مکتب کوپنهاگ باید بیان داشت که این مکتب به حافظ موقعیت میانه ای که در اتخاذ روش دارد در میان رهیافت های روابط بین الملل بسیار برجسته است. رد مفروضات اثبات گرایان و تاکید بر موقعیت مندی آگاهی و شناخت، موید روش شناسی بین رهیافتی این مکتب است. نگاه تفسیر گرا، تاریخی، تاکید بر جنبه ی منحصر به فرد پدیده های اجتماعی و توجه به ابعاد هنجاری در کنار ابعاد توصیفی تحلیلی، معرف های شناخت شناسانه ی مکتب کپنهاگ است. در همین ارتباط، از مهمترین دلایل ضرورت تعریف گسترده از امنیت، تحول در ماهیت تهدیدات و ویژگی های آن است و از آنجا که این مکتب رویکردی تخصصی در تحلیل امنیت دارد می تواند الگویی مناسب برای تحلیل مسائل امنیتی قرن حاضر مورد استفاده قرار گیرد. بر همین اساس پژوهش حاضر با کاربرست مکتب کپنهاگ به بررسی چالش های امنیتی برگزیت خواهد پرداخت.

برگزیت و تهدید امنیت سیاسی

کانون اساسی امنیت سیاسی تهدید حاکمیت دولت است زیرا حاکمیت همان عنصری است که دولت را می سازد و به حق نهایی برای خودگردانی باز می گردد. هر آنچه که نقض حاکمیت باشد مسئله امنیتی مطرح می شود یک نوع تهدید امنیتی در سطح منطقه ای در قالب اتحادیه اروپاست که چنین سازمانی حاکمیت دولت را تهدید می کند با وجود این حتی در صورت واکنش دولت های عضو این سازمان به همگرایی، این خود نیز می تواند تهدید به شمار رود زیرا ممکن است روندی خودجوش (چندپارگی) شکل گیرد (بوزان، ویور، دو ویلد، ۲۳۰، ۱۳۸۶-۲۳۹).

اتحادیه اروپا به دنبال ایجاد یک مرز خارجی در برابر تهدیدات متنوع بود درحالیکه اعضا مانند بریتانیا به دنبال امنیت مرزهای خود در برابر مهاجرت حمله تروریستی هستند. برگزیت نیز نشان از همین نگرانی و ناامنی دارد که ناشی از تحرک آزاد کارگران اتحادیه اروپا، بحران پناهندگان و ریاضت های اقتصادی دارد. هدف برگزیت ایجاد یک رژیم امنیتی سخت مرزی برای جلوگیری از حرکت آزاد بیگانگان به بریتانیا و حذف تهدید وجودی برای امنیت بریتانیا دارد (Mccall, 2018: 293).

مردم اسکاتلند و ایرلند شمالی در رفراندوم ۲۰۱۶ رای به ماندن در اتحادیه اروپا و بریتانیایی ها و ولزی ها به غیر از لندن رای به خروج از این اتحادیه دادند (شیرازی، ۱۳۹۶: ۳). برگزیت با تقویت جدایی طلبی اسکاتلندی ها، زمینه را برای خواسته های بعدی اسکاتلند مانند عضویت در اتحادیه اروپا و جانشینی بریتانیا در شورای امنیت را باز می کند و در پسا برگزیت منافع مشترک انگلیس با فرانسه که در تلاش برای حفظ موقعیت هسته ای بریتانیاست کاهش یافته و این امر خود زمینه را برای نزدیکی فرانسه به آلمان و انتخاب یوروفیل، و احتمال ظهور یک پیمان جدید که بریتانیا در آن جایی ندارد باز خواهد کرد و این مشکلات بیشتر بریتانیا را با چالش مواجه خواهد کرد (Heisbourg, 2016: 16-19).

مرزها: جدایی طلبی اسکاتلند و اتحاد ایرلند

بریتانیا متشکل از چهار منطقه انگلستان، ولز، ایرلند شمالی و اسکاتلند است؛ از میان این مناطق چهارگانه، اسکاتلند بیشتر از سایرین به دنبال جدایی از بریتانیا بوده است (شیرازی، ۱۳۹۶: ۱۹). در همه پرسی ۲۰۱۶ برگزیت اسکاتلند قاطعانه رای به ماندن در اتحادیه اروپا داد. در سال ۱۹۷۵ رای خروج ۴/۵۸ درصد بود ولی در سال ۲۰۱۶ اسکاتلندی ها ۶۲ درصد رای به ماندن در اتحادیه اروپا دادند، اگرچه حزب ملی اسکاتلند^۱ در دهه ۱۹۷۰ از خروج حمایت می کرد ولی در سال ۲۰۱۶ هیچ کدام از اکثریت، احزاب اسکاتلندی و سیاستمداران طرفدار این موقعیت نبود. خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا می تواند موج استقلال طلبی اسکاتلندی ها در بریتانیا را تشدید کند. بسیاری واگذاری اختیارات به اسکاتلند را تهدید برای بریتانیا به حساب می آورند. این بحث مشابه نظر نایرن است که بر فروپاشی اتحاد بریتانیا تاکید دارد و به ادامه اتحاد بدبین است تا جایی که بیان می کند: «روند فروپاشی بریتانیا به صورت محسوسی شدت گرفته است» (واعظ زاده و کجی، ۱۳۹۲: ۶). بعد از برگزیت صدای فریاد اتحاد ایرلند نیز بیشتر از پیش شنیده می شود چراکه مرز خارجی اتحادیه اروپا اکنون از میان خاک ایرلند می گذرد (شیرازی، ۱۳۹۶: ۱۹).

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

^۱ Scottish National Party (SNP)

خروج از اتحادیه اروپا بدون یک توافق قابل توجه، عواقب بسیار منفی برای مرزها دارد. کنترل مرزها و (راه حل فنی) به خصوص ایرلند شمالی در نبود زیرساخت مرزی سخت خواهد بود علاوه بر این، بریتانیا هیچ جزئیاتی در مورد چگونگی چک کردن کالا و مردم از مرز ندارد (parliament uk a:2017).

با وجود این درهای مرزی ایرلند باز است تلاش بریتانیا برای کنترل مرزها و تضمین امنیت باعث این مسئله می شود که آیا ایرلند یک کشور خارجی محسوب می شود و اگر جواب مثبت باشد باعث نادیده گرفتن ایرلند در رژیم امنیت مرزی برگزیت خواهد شد و باعث کاهش همکاری های اطلاعاتی و امنیتی بین این دو خواهد شد (Mccall, 2018: 297).

تا ماه مارس ۲۰۱۹، هیچ زیرساخت فیزیکی جدیدی در مرزها برنامه ریزی نشده و حتی انتظار نمی رود که سیستم های جدید و یا به روزرسانی تا آن تاریخ آماده باشند. حجم ترافیک در مرز تحت برنامه های فعلی، در سال ۲۰۱۶، حدود ۳۰۰ میلیون نفر و ۵۰۰ میلیون تن حمل و نقل بوده است و پس از برگزیت، تعداد تصمیمات در مورد انتقال افراد یا کالاها به ترتیب بیش از سه برابر و بیشتر از چهار برابر خواهد شد (parliament uk a2:2017).

حفظ وضع موجود عملیات گمرکی و باقی ماندن در اتحادیه گمرکی باعث کمترین تغییر در مرز و اطمینان برای کسب و کار می شود و در صورت عدم موافقت نامه های ترانزیتی دولت با اتحادیه اروپا تغییرات سریع و عدم برنامه ریزی می تواند انگلستان را در معرض تاخیر و ترافیک در بنادر قرار دهد، مشابه با کسانی که در ژوئیه ۲۰۱۵، زمانی که اپراتورهای کشتی فرانسوی اعتصاب کردند، این مشکلات را تجربه کردند. هر گونه تغییر در ترتیبات گمرکی پس از مارس ۲۰۱۹، سرمایه گذاری مشابه و برنامه ریزی در مرز اتحادیه اروپا را به ویژه در فرانسه، بلژیک و ایرلند به همراه خواهد داشت و تاخیر جدی برای صادرات بریتانیا خواهد بود. نگرانی دیگر کاهش نیروی مرزی است که بسیار کوچک است زیرا آنها در بسیاری از بندرها گشت و گذار می کنند و خطر انحراف نیروی مرزی از بازرسی های امنیتی و مهاجرت به بازرسی های گمرکی را در پی دارد و دولت در برنامه ریزی در این زمینه ناتوان است (Parliament uk b: 2017).

برگزیت و تهدید امنیت اجتماعی: مهاجرت و تروریسم

امنیت اجتماعی ناظر بر هویت ها و جمع ها و اقدامات اتخاذ شده برای دفاع از اینگونه هویت هاست. رایج ترین مسائلی که تهدیدی برای امنیت اجتماعی انگاشته شده اند از این قرارند: مهاجرت، امنیت افقی (مانند نگرانی ولزی ها از نفوذ فرهنگ انگلیسی)، امنیت عمودی (طرح های یکپارچه سازی مانند اتحادیه اروپا و جدایی طلبی مانند اسکاتلند).

بر اثر ورود سیلی از مردم، ساکنین کشور قوام خود را از دست می دهند و هویت شان دستخوش تغییر می شود هرچند جامعه با گنجانیدن مسئله در دستور کار دولت تلاش می کند کنترل مرزی را برقرار و به تهدید پاسخ گوید اما با این حال امنیتی کردن مسائل صرفاً برحسب امنیت اجتماعی و جدای از بخش سیاسی می تواند با پیشرفت همگرایی اروپا سازگارتر باشد و به نوبه خود محرک تقویت این تفکیک فزاینده جامعه از دولت شود (بوزان: ۱۸۶، ۱۳۸۷-۱۸۹). مهاجرت یکی از موضوعات مهم است که طرفداران و مخالفان خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا از آن همیشه سخن گفته اند و موافقان برای کنترل مهاجرت، خروج از این اتحادیه را ضروری می دانند و آن را برابر با افزایش نظارت بر مرزهای کشورشان تفسیر کرده اند. در حوزه گردشگری خروج بریتانیا می تواند در صنعت توریسم این کشور اثر منفی بگذارد و قانون دویلین که در خصوص قواعد مهاجرت و رفت و آمد غیر از اعضای اتحادیه به بریتانیاست، با خروج، دیگر در بریتانیا قابلیت اجرایی نخواهد داشت (شیرازی، ۱۰: ۱۳۹۶-۱۱).

یکی دیگر از مسائل مرتبط با مهاجرت در سال های اخیر تروریسم است. «الکس اشمید» تروریسم را اقدامات فردی یا گروهی که از راه ایجاد ترس و وحشت و به کار بستن زور می خواهند به هدف های سیاسی خود برسند، تعریف می کند. در سال های اخیر، شاهد افزایش حملات تروریستی بودیم به طوریکه رئیس اداره پلیس اتحادیه اروپا (یورویل) بیان داشت که تهدید تروریستی در اروپا به بالاترین سطح در یک دهه گذشته رسیده است (خبرگزاری ایرنا، ۲۶/۱۱/۱۳۹۵).

از آنجایی که تروریسم به سطحی جهانی منتقل شده است، مبارزه با آن به یک بازی تیمی برای حفظ امنیت تبدیل شده و بریتانیا بعد از برگزیت از دانش، تجربه، نهادهای اطلاعاتی اتحادیه اروپا و اعضای آن محروم خواهد شد. مسئله تروریسم و جرائم سازمان یافته از جمله مسائل مشترک امنیتی اتحادیه اروپا و بریتانیا است، این دو در حملات لندن در ژوئیه ۲۰۰۵ همکاری های مشترک امنیتی بسیاری داشتند به این ترتیب، با خروج از اتحادیه اروپا، هر نوع تهدید امنیتی توان دفاعی بریتانیا در مقابله با تروریسم را تضعیف خواهد کرد (Clees, 2017: 70).

برگزیت و تهدید امنیت محیطی

بخش محیط زیست به واسطه ی تنوع چشمگیر موضوعاتش، بخش پیچیده ای است. دستور کار زیست محیطی عمدتاً بخش های زیر را شامل می شود:

برهم خوردن اکوسیستم ها شامل تغییرات آب و هوا، لایه ازن
مشکلات انرژی شامل تهی شدن منابع طبیعی، آلودگی و توزیع نابرابر
مشکلات جمعی شامل مهاجرت های سیاسی، اجتماعی و...

مشکلات غذایی و اقتصادی و کشمکش مدنی.

باتوجه به این مشکلات، تهدیدهای امنیتی زیست محیطی سه گونه است: تهدیدهایی از جانب محیط زیست که متوجه تمدن بشری است ولی زاده فعالیت انسان نیست و دوم، تهدیدهایی که فعالیت های بشر برای کره زمین بوجود می آورد به گونه ای که تهدید وجودی برای تمدن به نظر برسد و سوم تهدیداتی که فعالیت های بشر برای کره زمین بوجود می آورد به گونه ای که تهدید وجودی برای تمدن به نظر نرسد (بوزان، ۱۲۲-۱۳۸۶:۱۳۰).

بحران محیط زیست به ویژه در زمینه تغییرات آب و هوایی، کاهش ضخامت لایه ازن، بحران انرژی و توسعه ناپایدار چشم انداز خطرناکی را برای جامعه بین المللی به تصویر می کشد. اتحادیه اروپا از سازمان های پیشرو در این زمینه است اما در قاره سبز، دولت بریتانیا، مرد کثیف و آلوده اروپا لقب گرفته، زیرا به مسائل محیط زیستی بی اهمیت بوده است. از زمان عضویت تعهدات محیط زیستی به بریتانیا بازگشت با این حال، با خروج می تواند در حقوق محیط زیست اثر بگذارد. این باعث توقف تعهدات در تغییرات آب و هوایی ۲۰۰۸ و طرح تجاری انتشار گازهای گلخانه ای و مقررات سی آل پی می شود و این موضوع از حیث موقعیت برجسته تجاری-اقتصادی بریتانیا بسیار اهمیت دارد و اقتصاد کم کربن و انرژی های تجدیدپذیر را به مخاطره می اندازد (شیرازی، ۱۱-۱۳۹۶:۱۲).

برگزیت و تهدید امنیت نظامی

کارویژه حکومت در داخل حفظ نظم و آرامش داخلی و نیز اداره امور و حاکمیت قانون است. امنیت نظامی، توانایی های آفندی و پدافندی مسلحانه دولت در واکنش به تهدیدهای خارجی است. اتحادیه اروپا و ناتو که به نحوی سودای اتخاذ سیاست امنیتی مشترک را در سر دارند می توانند به موضوع امنیت نظامی تبدیل شوند (بوزان و همکاران، ۸۸:۱۳۸۶-۹۳). جدایی از اتحادیه اروپا و کاهش روابط با ناتو که به شکلی این نهادها نماینده امنیت نظامی غرب هستند می تواند توان دفاعی بریتانیا را تضعیف کند.

کاهش قابلیت های امنیتی و پلیسی بریتانیا

سازمان های اطلاعاتی نماد حاکمیت ملی هستند عضویت در اتحادیه اروپا که بریتانیا دارای روابط اطلاعاتی شامل همکاری در اجرای قانون و مبارزه با تروریسم با کشورهایمانند آلمان است و خروج به معنای کاهش امنیت و از دست دادن شرکای اطلاعاتی بریتانیاست. بریتانیا باید مرکز اطلاعات و موقعیت اتحادیه اروپا، بخش مدیریت بحران و اتاق نشیمن ها و منبع باز و گروه های ضدتروریستی را ترک کند و خروج از این نهادها تاثیرات عمیق و فوری به اطلاعات امنیت پلیسی بریتانیا خواهد داشت (Glees, 2017: 74).

بریتانیا بعد از خروج امکان دسترسی به پایگاه های جنایی و ابزارهایی برای همکاری امنیتی مثل SIS و ECRIS را ندارد و دسترسی به این پایگاه ها و هم چنین حکم دستگیری اروپایی، یورویل و دیگر از ابزارهای همکاری امنیتی را بدون هیچ تضمینی در آینده از دست خواهد داد و نبود این قابلیت ها باعث کاهش امنیت کشور خواهد

شد. هم چنین هیچ توافقنامه امنیتی در مورد مشارک امنیتی آینده مطرح نیست و اعلامیه سیاسی توافق شده فاقد جزئیات در این خصوص است (parliament.uk.c:2017).

در صورت نبود توافق امنیتی بریتانیا با مشکلات جدی امنیتی روبه رو خواهد شد. بدون دسترسی به پایگاه SIS بریتانیا از ۷۶ میلیون هشدار که به پلیس کمک می کند تا مظنون های جرایم جدی را شناسایی کند را از دست خواهد داد و این به معنی تهدید شدید به توانایی دولت برای منع ورود مجرمان خطرناک به انگلستان و جلوگیری از جرم و جنایت جدی است. عدم توافق امنیتی باعث می شود مقامات مرزی در دریافت اطلاعات فوری در مورد مجرمان که تلاش می کنند وارد کشور شوند و تحقیقات در مورد قاچاق، تروریسم، جرایم سازمان یافته و بردگی متوقف شود (Parliament uk d: 2017).

تضعیف نیروهای امنیتی بریتانیا

در صورت نبود انگلیس در ساختار تصمیم گیری سیاست مشترک امنیتی و دفاعی اتحادیه اروپا، انگلیس قادر به اداره ماموریت های مشترک اتحادیه اروپا نخواهد بود و این می تواند فرانسه را در موقعیت محوری از لحاظ سیاست دفاعی در اروپا قرار دهد. بریتانیا و کشورهای عمده اتحادیه اروپا مانند فرانسه توسعه موافقت نامه های نظامی دو جانبه و یا برای کار با مدل های جدیدتر از همکاری دفاعی بان اروپایی مانند رئیس جمهور فرانسوی امانوئل ماکرون طرح مداخله اروپا را در دست دارند که این باعث تضعیف موقعیت بریتانیا در اروپا خواهد شد (Financial Times: 2019). از سوی دیگر، هزینه های دفاع و صنعت باعث تحمیل هزینه های دفاعی برای تجهیزات و برنامه های دفاعی خواهد شد به خصوص با کاهش ارزش پوند زیان های مالی عمده ای به بریتانیا وارد خواهد شد. یک نمونه دیگر این است که ماموریت ضد دزدی دریایی اتحادیه اروپا، عملیات آتالانتا، که در حال حاضر در دریای شاخ آفریقا در حال انجام است که باید از مرکز نورث وود در لندن حرکت کند. اما اتحادیه اروپا نمی خواهد به طور کامل بریتانیا را از ماموریت های مشترک بعد از برگزیت حذف کند، به ویژه به این دلیل که بریتانیا همچنان بزرگترین معامله گر در دفاع در اروپا است و در داخل ناتو نفوذ دارد (Financial Times: 2019).

مسئله ناتو

ناتو یک سازمان نظامی-امنیتی و اتحادیه اروپا یک سازمان اقتصادی-سیاسی است با این حال این دو مکمل یکدیگرند از این رو خروج بریتانیا که یکی از مهم ترین اعضای ناتو و اتحادیه اروپاست، می تواند در دراز مدت پایه های قدرت اروپا را تکان دهد. بریتانیا در نظر دارد هزینه های دفاعی را تا سال ۲۰۲۱ به ۳۱۰ میلیارد دلار برساند که خروج می تواند اجرای شماری از پروژه های دفاعی بریتانیا را دچار وقفه کند با این حال، برگزیت، بریتانیا را از همکاری با ناتو باز نخواهد داشت، زیرا منافع امنیتی و نظامی مشترکی با آلمان و فرانسه دارد ولی این همکاری را

محدود خواهد کرد و توان بریتانیا را برای رویارویی با چالش های خارجی کاهش خواهد داد (شیرازی، ۲۰۱-۲۱:۱۳۹۶).

برگزیت و امنیت اقتصادی

"امنیت ملی بریتانیا به امنیت اقتصادی بستگی دارد و ارائه استراتژی مقرون به صرفه جهت رفع تهدیدات امنیتی آینده به بودجه بستگی دارد و دولت باید در این راستا به دنبال افزایش همکاری و وابستگی متقابل باشد" ماهیت تهدیدهای اقتصادی مسائل ضروری (غذا، آموزش و...)، رفاه، اشتغال، تجارت، سرمایه گذاری و تهدیدهای جهانی شدن (در برابر منطقه گرایی اقتصادی) را در بر دارد. با همگرایی اقتصادی در اروپا امکان همکاری های اقتصادی در زمینه تجارت، کاهش هزینه های حمل و نقل و ارتباطات برای بریتانیا فراهم می شود با این وجود از دید بریتانیا پیوند با اتحادیه اروپا معقول به نظر نمی آید (بوزان و همکاران، ۱۳۸۷:۱۶۳-۱۷۶). با خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا و در صورت عدم توافق در مورد دسترسی به بازار واحد بریتانیا با تهدیدهای امنیتی اقتصادی روبه رو خواهد شد. برای مثال خروج باعث کاهش دسترسی به بودجه اتحادیه اروپا خواهد شد.

کاهش دسترسی به بودجه اتحادیه اروپا نیز به نوبه خود بریتانیا را در زمینه تحقیق و نوآوری دفاعی و برنامه های مشترک امنیتی و کار در سازمان های مشترکی مثل یوروپول اتحادیه اروپا با مشکل مواجه می کند و مستلزم همکاری امنیتی بین این دوست برگزیت سخت باعث می شود هر دو طرف نا امن تر و ضعیف تر شوند از این جهت مذاکرت آتی بین اتحادیه اروپا و بریتانیا برای امنیت اقتصادی بریتانیا مهم خواهد بود (Rand, 2018).

به گزارش صندوق بین المللی پول برگزیت ۱۰۰ میلیارد پوند هزینه به اقتصاد انگلیس تحمیل کند و همچنین می تواند سبب برهم خوردن و کاهش تجارت دوجانبه و نیز جریانات مالی و همگرایی در منطقه شود. به طور کلی برگزیت چالش های امنیت اقتصادی ذیل را برای بریتانیا به همراه خواهد داشت:

اعمال موانع تجاری تازه ای برای تجارت با کشورهای دیگر ایجاد و تعرفه های گمرکی از دست دادن بزرگترین شرکای تجاری

از بین رفتن صدها هزار فرصت شغلی

از بین رفتن ثبات در بازار های پولی و کاهش بازده اقتصادی

کاهش سرمایه گذاری های خارجی تاثیر منفی بر تولید و درآمدهای انگلیس

سقوط آزاد شاخص بورس

کاهش ارزش پوند

نتیجه گیری

همانطور که ذکر شد، تئوری های مکتب کپنهاگ به خصوص باری بوزان، علاوه بر امنیت نظامی، امنیت اجتماعی، اقتصادی، زیست محیطی و سیاسی را مرکز مطالعات خود قرار دادند. این پنج بخش جدا از یکدیگر عمل نمی کنند. برتری نگرش بوزان به امنیت در این است که به امنیت نگاه تک بعدی ندارد و تلاش می کند تا مفهوم امنیت را از دایره تنگ نظامی خارج کند. تعریفی که باری بوزان از امنیت دارد افراد، دولت ها و سازمان ها را پوشش می دهد و این ویژگی باعث تحلیل بهتر مسائل امنیتی شده است. بریتانیا به عنوان یک عضو همیشه ناسازگار با اتحادیه اروپا که از ابتدا با سیاست های مختلف این سازمان مخالفت می کرد در سال ۲۰۱۶ رای به خروج از اتحادیه اروپا داد و خروج با توجه به اینکه طی این سال ها همکاری ها و وابستگی های به این سازمان در حل مسائل امنیتی چشمگیر بوده، بریتانیا را با چالش در مواجهه با مسائل امنیتی رو به رو خواهد کرد.

در این پژوهش، تهدیدهای پیش روی بریتانیا در پسا برگزیت در چارچوب مکتب کپنهاگ مورد بررسی قرار گرفت. مهاجرت، تروریسم، کاهش اطلاعات پلیسی و مشکلات اقلیمی از جمله تهدیدهایی است که مکتب کپنهاگ از آنها به عنوان تهدید جدید یاد می کنند. در چارچوب این مکتب و نظریات باری بوزان عواملی مانند بروز بحران اقتصادی، ظهور جنبش های جدایی طلب، تروریسم، مشکلات زیست محیطی و کاهش قدرت پلیسی از عوامل تسریع کننده تهدیدات اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، محیطی و نظامی به شمار می روند و طبق تحلیل این پژوهش، بریتانیا در صورت برگزیت سخت با چالش های امنیتی مانند جدایی طلبی، بحران مهاجرت و مشکلات اقتصادی و زیست محیطی بر اثر برگزیت مواجه خواهد شد.

فهرست منابع

- ۱) -بوزان باری، ویور الی، دو ویلد پاپ، ترجمه علیرضا طیب (۱۳۸۶). "چارچوبی تازه برای تحلیل امنیت". انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- ۲) -سیف زاده، سید حسین (۱۳۸۳). "معمای امنیت و چالش های جدید غرب". تهران: وزارت امور خارجه، دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی.
- ۳) -آذرشب محمد تقی، نجم آبادی مرتضی، بخشی تلیابی رامین (۱۳۹۶). "جایگاه امنیت در مکتب کپنهاگ: چارچوبی برای تحلیل". فصلنامه تخصصی علوم سیاسی. شماره ۴۰.
- ۴) -شیرازی، حبیب اله ابوالحسن (۱۳۹۶)، "برگزیت و پیامدهای حقوقی، ژئوپلیتیکی و سیاسی-امنیتی آن". فصلنامه سیاست جهانی. شماره ۴.
- ۵) -واعظ زاده، حسام الدین؛ کعبی، یغما (۱۳۹۲). "سرنوشت اتحاد اسکاتلند و بریتانیا: هویت ملی و فرایند واگذاری اختیارات به اسکاتلند". فصلنامه مطالعات جهان. شماره ۲.

- 6) –Anthony Glees (2017) “What Brexit means for British and European intelligence Agencies”, Journal of Intelligence History, 16:2, 70-75, To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/16161262.2017.1333680>
- 7) –Benjamin Martill1 and Monika Sus2(2018).”Post-Brexit EU/UK security cooperation: NATO, CSDP+,or ‘French connection’?” the british journal of politics and international relations (BJPIR).1-18.
- 8) www.sagepub.com/journals-permissions, DOI: 10.1177/1369148118796979, www.journals.sagepub.com/home/bpi
- 9) –Christopher S. Browning (2018)” Brexit, existential anxiety and ontological, (in)security, European Security”, 27:3, 336-355, To link to this article, <https://doi.org/10.1080/09662839.2018.1497982>
- 10) –Heisbourg Francois(2016). Brexit and European security. , Survival, 58:3, 13-22 DOI: 10.1080/00396338.2016.1186973, To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/00396338.2016.1186973>
- 11) –Ioannis L. Konstantopoulos & John M. Nomikos (2017): “Brexit and intelligence :connecting the dots”, Journal of Intelligence History To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/16161262.2017.1333695>
- 12) –McCall Cathal (2018)” Brexit, Bordering and Bodies on the Island of Ireland,Ethnopolitics”, 17:3, 292-305
- 13) To link to this article <https://doi.org/10.1080/17449057.2018.1472425>
- 14) –McHarg1 Aileen and James Mitchell2.(2017) . “Brexit and Scotland”. the british journal of politics and international relations(BJPIR)
- 15) www.sagepub.co.uk/journalsPermissions.nav DOI: 10.1177/1369148117711674 www.journals.sagepub.com/home/bpi
- 16) –Nigel Inkster (2018) Brexit and Security, Survival, 60:6, 27-34To link to this article: <https://doi.org/10.1080/00396338.2018.1542797>
- 17) –Tony Shaffer (2017): “Hard Brexit on defence: how the UK can lead Europe in
- 18) global security, Journal of Intelligence History”
- 19) To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/16161262.2017.1335978>
- 20) –Verschueren Herwig(2017).Senarios for brexit and social security.Maastricht journal of European and comparative Law.367-381.

- 21) www.maastrichtjournal.sagepub.com Reports :Parliament.uk(2017).a.committees:
- 22) <https://www.parliament.uk/business/committees/committees-a-z/commons-select/northern-ireland-affairs-committee/news-parliament-2017/ni-land-border-report-publication-17-19/>
- 23) Parliament.uk(2017).a2.committees <https://www.parliament.uk/business/committees/committees-a-z/commons-select/public-accounts-committee/news-parliament-2017/brexit-borders-report-published-17-19/>
- 24) Parliament.uk(2017).b.committees https://www.parliament.uk/business/committees/committees-a-z/commons-select/home-affairs-committee/news-parliament-2017/brexit-customs-operation-report-published-17-19
- 25) Parliament.uk(2017).c.committees
- 26) <https://www.parliament.uk/business/committees/committees-a-z/commons-select/home-affairs-committee/news-parliament-2017/brexit-preparations-for-the-uk-report-published-17-19/>
- 27) Parliament.uk(2017).d.committees <https://www.parliament.uk/business/committees/committees-a-z/commons-select/home-affairs-committee/news-parliament-2017/uk-eu-security-co-operation-brexit-follow-up-report-published-17-19/>
- 28) David Bond in London and Michael Peel in Brussels. Financial times. 5 concerns for UK-EU defence after Brexit.
- 29) <https://www.ft.com/content/5c9898e0-124a-11e8-940e-08320fc2a277>
- 30) <https://www.rand.org/randeurope/research/projects/defence-and-security-after-brexit.html>

